

Харенко О. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри адміністративного та фінансового права*

СТРУКТУРОУТВОРЮЮЧІ ФАКТОРИ, ЯКІ ВПЛИНУЛИ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Починаючи з 2010 року, Україна перебуває в стані постійних перетворень організаційних та функціональних інститутів держави, що обумовлено низкою як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Це природно, оскільки оточуюче нас навколишнє природне середовище самим своїм існуванням доводить взаємообумовленість, взаємопроникнення, взаємодію існуючих в ній об'єктів. Складно знайти в навколишньому світі субстанцію існуючу, а тим більше таку, що розвивається абсолютно незалежно, без впливу ззовні, будучи самовідновлювальною і самодостатньою.

У своїй статті «Українська держава і правова система на початку ХХІ століття: виклики правовій науці» професор В. Тацій послідовно і системно аналізує невіршені питання як глобального характеру, що впливають в цілому на світову спільноту і Україну, так і внутрішнього характеру, породжені, недосконалістю національного законодавства, неефективністю і слабкістю державного управління, низкою інших причин.

Очевидним є вплив тенденцій розвитку світової спільноти на внутрішньодержавні процеси в Україні, в тому числі на здійснення, здавалося б, амбітного, але «пріоритетного завдання знайти і зайняти своє місце в сучасному світі» (Тацій В. Українська держава і правова система на початку ХХІ століття: виклики правовій науці// Право України. – 2012. – № 1-2. – с. 14). Реалізувати високі цілі не вийде без масштабної модернізації системи державних інститутів при поєднанні культурно-історичних, правових та інших традицій і новацій.

Україна повинна зайняти своє місце серед інших держав за допомогою усунення внутрішніх суперечностей та посилення власної політичної ваги, інтелектуального, економічного, військового, інноваційного потенціалу, що з часом зміцнить позиції держави і дасть можливість ефективніше відстоювати національні інтереси. Особливої ваги за таких умов набуває необхідність побудови в Україні внутрішньоюструктою, чіткої, багаторівневої системи органів виконавчої влади, що обумовлює потребу в оперативному і якісному прийнятті рішень центральним органом і виконанні цього рішення територіальним органом виконавчої влади, узгодженістю та правильністю дій. І якщо правова підстава інституціональних перетворень зрозуміла і втілена в Указі Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» № 1085/2010 від 9 грудня 2010 року та ряді інших нормативно-правових актів, то виникає питання щодо фактичних підстав, які вплинули на намір розпочати дані перетво-

рення. Виникла наукова зацікавленість та потреба у з'ясуванні цих обставин, до яких, на нашу думку, слід віднести наступні:

По-перше, на формування сучасної системи органів виконавчої влади вплинули реалії сучасності, в тому числі глобальні та внутрішньо-державні політичні та економічні процеси, регіональні військові конфлікти, що відбуваються в Європі, Азії та Америці, які в сукупності своїй характеризують світ як «погано керований, мало передбачуваний, з високим рівнем невизначеності. Світ, де багато дійових осіб. Світ з безліччю взаємозв'язків і взаємовразливостей» (Войтович П. П. Основні тенденції розвитку міжнародних відносин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Politologia/7_voytovichpp.doc.htm).

По-друге, вплинули вичерпність, малоефективність, нераціональність використання внутрішніх копалин, економічних, наукових, інтелектуальних та інших ресурсів, які аргіогі повинні служити організаційно-матеріальною основою ефективного та якісного державного управління, удосконалення і посилення державних інститутів. До речі, за таких умов, важливим є масштабна ревізія і державний аудит наявних об'єктів державної власності, а також здійснення інвентаризації попередніх продажів об'єктів державного майна в Україні з точки зору виконання інвесторами своїх зобов'язань та інші заходи.

По-третє, вплинули власні національні історико-правові передумови, історичний досвід у створенні і розвитку окремих правових, суспільно-політичних інститутів. Та слід зауважити, що здійснюючи наукові дослідження в галузі історії становлення та розвитку різних національних інститутів держави, результати таких досліджень слід було б і надалі враховувати в процесі прикладної діяльності, у тому числі, при фактологічному обґрунтуванні, розробці та впровадженні нових державно-владних інститутів, тим самим підтримуючи і сприяючи прикладному характеру науки, а також національним правовим традиціям. Останні при цьому не слід трактувати з позицій неокласичної ідеології влади (нехай навіть оновленої), оскільки вони можуть «перешкодити проведенню реалістичної і гнучкої політики держави.

У підсумку, враховуючи вищезазначені фактори, які так чи інакше вплинули на сучасні внутрішньо-державні перетворення і, як наслідок, на нову систему органів виконавчої влади, важливо у подальших перетвореннях орієнтуватися на приклади Ізраїлю, Франції епохи де Голя, рейганівської Америки й Великобританії часів Черчилля, вся жорсткість державної машини яких успішно захищала права громадян, їх життя, свободу і власність від замахів шанувальників «великих потрясінь» (Маркедонов С. Сильна держава і громадянське суспільство// Журнал Индекс. – 2001. – № 16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://index.org.ru/journal/16/markedonov.html>).